

Vilniuje. Tad jos gobelenai puošė Vilniaus rūmų menes. Eksponuojama verdiūra su stručiu, sukurta apie 1600 m., stiliumi, tema ir meniniu lygiu yra artima Žygimanto Augusto kiek anksčiau taip pat Briuselyje užsakytai verdiūrai su žvėrimis serijai, kurios dalis yra išlikusi ir šiandien rodoma Krokuvos Vavelio pilyje. Dviejų XVI a. vidurio gobelenų rinkinys Odisėjo istorijos tema stilistiškai artimas Žygimanto Augusto figūriniams audiniams Biblijos siužetais, o savo tema – Vladislavo Vazos Briuselyje užsakytai gobelenų serijai Odisėjo istorijos tema. Visi tokie audiniai tam tikru metu puošė (ar galėjo puošti) bei po dvejų metų vėl papuošė Valdovų rūmų Vilniuje reprezentacines menes.

V. Dolinskas atnaujintoje įsigytų vertybių parodoje

► Trys dešimtys eksponuojamų XV–XVII a. istorinių baldų neatitiktinai atrinkti ir įsigyti Valdovų rūmams. Pavyzdžiui, unikalus sukamas XVII a. pradžios krėslas atspindi Šiaurės Europos manierizmo stiliumi būdingus bruožus. Su šiuo Europos regionu tuo metu aktyvius kultūrinius ir meninius ryšius palaikė Vazų dinastijos atstovai. Ankstyvojo italų renesanso kasapanka (XV a. pab.), sukurta Toskanos meistrų, Valdovų rūmų ekspozicijoje pabrėš ir iliustruos intensyvius Lietuvos bei Lenkijos politinius, kultūrinius ir meninius ryšius su Toskana, Renesanso gimtine, iš kur kilo daugelis Renesanso epochos rūmų Vilniuje rekonstravusių italų meistrų. Kita, anksčiau įsigyta, kasapanka sukurta Milano meistrų XVI a. pr. Kaip tik tokie baldai supo Boną Sforcą jos jaunystės metais, kai būsimoji Lietuvos ir Lenkijos valdovė buvo lavinama Milano ir Neapolio dvaruose. Tokiose skryniuose, vykdamą į Krokuvą ir Vilnių, Bona Sforca vežėsi savo turtus ir mantą. Atnaujintoje ekspozicijoje pirmą kartą rodomi ir istoriniai XVII a. ginklai, iš kurių išsiskiria įmantrių formų alebardų metalinės viršūnės. Valdovų rūmų rašytiniai šaltiniai mini, jog 1601 m. čia priimant Maskvos pasiuntinius valdovo salę saugojo 20 alebardininkų. Šie ginklai papuoš atkurtų Valdovų rūmų reprezentacinio trakto sargybinės arba antikameros interjerą. Žygimanto Augusto laikais Valdovų rūmuose garsėjusiai bibliotekai atkurti įsigyta greičiausiai Vilniuje 1554 m. įrišta viduramžių teisininko Bartolo de Sassoferrato knyga, kurios kelis leidimus savo bibliotekoje turėjo ir minėtas Lietuvos valdovas. Pagal 2007 m. pradžioje Komisijos Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų atkūrimo ir paskirties

klausimams patvirtintus Valdovų rūmų visų ekspozicijų planus ir schemas numatyta, kur stovės, kokią konkrečią funkciją atliks ir kokią informaciją turės teikti lankytojams, kokią Valdovų rūmų ir jų šeiminių istorijos aspektą, valstybės raidos momentą turės pabrėžti kiekviena įsigyta interjerų vertybė.

► Visos Taikomosios dailės muziejuje rodomos vertybės prieš jas įsigyjant buvo įvertintos ekspertų, pasirašyti visi legaliai pervežti į Lietuvą ir viešai eksponuoti reikalingi dokumentai, kartu teikiantys ir papildomas autentiškumo garantijas. Valdovų rūmų interjerams tinkamų vertybių kruopščiai ieškoma Europos ir net užjūrio antikvariatuose, aukcionuose, pas privačius kolekcininkus. Pagrindinis vertybių įsigijimo tikslas – mažiausiomis finansinėmis sąnaudomis sukaupti bent minimalų Valdovų rūmų interjerų ekspozicijai (20 salių interjerams) reikalingų autentiškų vertybių skaičių. Dalį vertybių tam tikram laikui sutinka skolinti (deponuoti) Lietuvos ir užsienio muziejai, kitos kultūros paveldo institucijos. Numatoma sukurti unikaliausių užsienyje saugomų lituanistinių vertybių tikslas kopijas, kurios atliktų edukacinę funkciją. ■

D. Mukienės nuotr.

Tamoikinių muziejaus paroda Trakų istorijos muziejuje

Irena SENULIENĖ

„Kolekcininkai neturėtų bijoti rodyti savo kolekcijų visuomenei ir neslėpti jų rūsiuose. Tik taip neprarasime su kiekvienu eksponatu susijusios istorijos,“ – taip spaudos konferenciją pradėjo parodą organizuojančios bendrovės „Tamoikin Inc.“ prezidentas Dmitrijus Tamoikinas. 2007 m. balandžio 26 d. Trakų istorijos muziejuje, trijose salos pilies vakarinių kazematų salėse, buvo atidaryta Tamoikinių muziejaus (Kanada) paroda „Unikalūs šaltieji ginklai. Ikonų tapybos šedevrai. Senosios retos spausdintinės knygos“.

Tamoikin's Museum Exhibition in Trakai History Museum

Irena SENULIENĖ

A unique history and art valuables exhibition from the "Tamoikin's Museum" (Canada) collections and two Ukrainian as well as Lithuanian private collections was opened on 26 April, 2007 in three exposition halls at the Western casemates of the Trakai History Museum Island Castle. The exhibition was open till 1-st June, later on it travelled to 5 more countries of the European Union and 11 cities of North America.

The exhibition exposed an especially rare cold weapons and icons collection from the Tamoikins Family Museum, while the rare books were trusted to the organisers by two collections owners from Ukraine and Lithuania – Valerij Adamovič and Karolis Cieminis. The "Tamoikin Inc." corporation owns more than 30 thousand items, 229 of which were presented in Trakai Island Castle. The roots of the Tamoikins Family are in Ukraine, thus 40 percent of the exhibition's items are from this country.

The exhibition organisers "Tamoikins Inc." have decided to donate all the money received from the exhibition visitors to donate to the Lithuanian Children Foundation.

Parodoje eksponuoti itin reti šaltieji ginklai ir ikonų kolekcija iš Tamoikinų šeimos muziejaus, o retas knygas organizatoriams patikėjo du Ukrainos ir Lietuvos kolekcininkai – Valerijus Adamovičius ir Karolis Cieminis. Bendrovei „Tamoikin Inc.“ priklauso daugiau nei 30 000 eksponatų, Trakų salos pilyje pristatomi 229 darbai. Tamoikinų šeimos šaknys – Ukrainoje, tad 40 procentų parodos eksponatų yra iš šios šalies.

► Parodos ekspozicija pradėta nuo seniausių kolekcijos eksponatų – kimerų epochos bronzinių durklių, trumpų skitų kalavijų – akinakų, skitų kultūros papuošalų.

► „Lietuvoje pirmą kartą galima pamatyti bent dalį skitų – stepių valdovų, kurie ilgus šimtmečius dominavo didžiulėse Eurazijos platybėse, meno ir kultūros kūrinių“, – atidarant parodą kalbėjo Vilniaus universiteto Archeologijos katedros vedėjas profesorius A. Luchtanas.

► Unikalus parodos eksponatas buvo auksinė ritualinė taurė – geriamasis ragas, kurio apatinė dalis pagaminta iš sidabro ir vario lydinio, vainikuota išlieta vynuogynų ir vyndarystės globėjo Dioniso galva. Taurė pagaminta IV–I a. prieš Kristų. Ne mažiau vertingi yra ir papuošalai: poriniai auksiniai auskarai, auksu inkrustuota segė, sidabrinės ir sidabro lydinių apyrankės, puoštos auksinėmis inkrustacijomis ir brangakmeniais, miniatiūrinės skar-

delės – apkalėliai iš aukso ir aukso su sidabru lydinio, kuriuose dažnai vaizduojamas žmogaus veidas iš priekio. Toks veido atvaizdas yra retenybė, nes daugiausia apkalėlių puošiamą veido profiliu. Auksiniais apkalėliais ir siūlais skitai puošė ir siuvo drabužius tikėdami, kad taip apsaugos nuo tamsos dvasių.

► Dar vienas parodos šedevras – Solovkų vienuolyno ikonostasas, kurį sudaro 22 atspaudai ant septynių vertikalių lentų (XVI a.). Šis vertingas meno kūrinys, priklausęs profesoriui K. Cieminiui (dab. Tamoikinų muziejaus nuosavybė), buvo rastas karvidėje. Namo šeimnininkas, radęs lentas su tapyba, išrinko 6 lentas, nuobliavo tapybą ir pagamino lentynas. Taip dalis ikonostaso buvo visiškai sugadinta. Parodoje eksponuotą dalį išsaugojo kolekcininkas K. Cieminis, pasirūpinęs, kad šias ikonas nuvalytų ir restauruotų geriausi Sovietų Sąjungos restauratoriai.

► Meno žinovams parodoje pateikiamos 9 Ukrainos mokyklos meistrų tapytos ikonos, tarp kurių – ir unikali Lukos Boroviko (žymaus dailininko portretisto V. Borovikovskio tėvo) 1771 m. ant drobės nutapyta Dievo Motinos ikona.

► Anot „Tamoikin Inc.“ prezidento D. Tamoikino, įvertindami Lietuvos institucijų ir atskirų asmenų geranoriškumą ir paramą organizuojant parodą ir norėdami, kad su šia kolekcija susipažintų kuo daugiau Lietuvos žmonių, organizatoriai nustatė nedideles bilietų kainas – 2 ir 4 litai – ir nutarė pajamas skirti Lietuvos vaikų fondui.

► Ši paroda po Trakų istorijos muziejaus bus eksponuojama 5 Europos Sąjungos valstybėse ir 11 Šiaurės Amerikos miestų. ■

Parodos atidarymas

Riterių pasirodymas

Parodos fragmentai

V. Nekubino nuotr.